Praha-Žižkov, 23. 10. 2022
P. Jareš

Ten, kdo je dřív než my
J 8,48-59

Kdo vlastně je tento Ježíš? Lidé, o kterých jsme právě četli, si na ni odpověděli po svém. Ježíš nám zde však poskytuje zřetelnou nápovědu, která nás má dovést ke správné odpovědi. Ježíš je jednak někdo, kdo nás dokáže zachránit před smrtí. Ne pouze před smrtí hladem. Nebo jen před násilnou smrtí. Nebo pouze před smrtí na nějakou zlou nemoc. Ale před smrtí. Ježíš se dostal do sporu s Židy, kteří mu právě uvěřili (viz J 8,30-31). Během rozhovoru se ukázalo, že jejich nová víra byla ještě hodně vratká. A když Ježíš prohlásil, že vlastně nejsou Božími dětmi (srov. J 8,47), došli k závěru, že je to Samařan, posedlý zlým duchem. Kdo jiný než příslušník toho opovrženíhodného nepřátelského lidu, smíseného z Židů a pohanů, by jim upíral otcovství Abrahamovo a dokonce otcovství Boží! Kdo jiný než člověk, kterého mají v moci zlé síly! Ježíš odmítl, že by byl posedlý nějakým zlým duchem. Pouze jednal jako někdo, kdo opravdu ctí Boha. Avšak oni ho proto hanobili. Podobné hanobení bývá i zkušeností Ježíšových následovníků. Jistě právě proto, že Ježíš ctil svého Otce a stále se držel svého poslání Spasitele, řekl jim s velkým důrazem větu: „ *Amen, amen, pravím vám, kdo zachovává mé slovo, nezemře navěky.* “ (J 8,51 ČEP) Dvojí „amen“ („jistě“) na začátku věty funguje podobně, jako kdyby Ježíš tuto větu dvakrát podtrhl a napsal červeně. Je to prostě fakt, na kterém lze stavět. Zachovávat Ježíšovo slovo je totéž, co zůstávat v jeho slovu (viz J 8,31). Znamená to věřit Ježíšovu učení a žít podle něj. Znamená to držet se evangelia, dobré zprávy o záchraně skrze Pána Ježíše Krista. Ježíšův slib neobnáší to, že by jeho učedník už nezakusil tělesnou bolest, nemoc, smrt. Znamená však, že učedník získá život věčný, o který ho žádné utrpení ani smrt nemohou připravit (srov. J 11,25).

Ježíš je někdo, kdo nehledá svou vlastní slávu. Není to někdo, kdo by bažil po lidské pochvale a uznání. V našem příběhu nejde o běžný rozhovor mezi pouhými lidmi. S lidmi tu pravda hovoří někdo, kdo je člověkem v tom nejlepším smyslu tohoto slova. Avšak jeho prostřednictvím tu promlouvá sám Bůh. Kdyby šlo o rozhovor pouze mezi lidmi, patrně by vypadal už od začátku jinak. Ježíš by tehdejší Židy možná pochválil za jejich pěkné náboženství. Pravděpodobně by mu dělalo velké starosti, že ho pokládají za posedlého. Snad by jim i více vysvětloval své výroky, aby ho nepochopili špatně. Ano, tak by to mohlo vypadat, kdyby Ježíš hledal svou vlastní slávu. Ale jemu šlo o slávu Otce. Nepřišel z nebes proto, aby lidem vykládal neupřímné lichotky, aby se vtíral do jejich přízně, aby se stal populárním. Přišel proto, aby lidem řekl a ukázal pravdu, kterou si potřebovali uvědomit. Přišel, aby nám lidem pomohl vrátit se zpátky k Bohu. Měl zkrátka vyšší cíl, než jaký často mívají lidé. Nepotřeboval

druhé lidi používat k tomu, aby ho utvrzovali v pocitu jeho osobní důležitosti. Byl svobodný od touhy po lidském potlesku, lidských vyznamenáních a gratulacích. Přišel k nám bez donucení. Vedla ho k tomu pouze láska k Otci a k nám. Lidé, s nimiž mluvil, však v jeho slovech o vysvobození ze smrti viděli jen další potvrzení svých názorů. Teď jim bylo jasné, že musí být posedlý. Snad si dokonce nemyslí, že je významnější než Abraham?! Viděli v něm zkrátka někoho, kdo ze sebe dělá něco víc než skutečně je. Ježíš ale ze sebe nikdy nepotřeboval nic dělat. On prostě byl sám sebou. Nic ze sebe nemusí dělat ani nikdo z jeho učedníků.

Ježíš je někdo, kdo je dřív (mnohem dřív), než jsme byli my. Židům tu Ježíš říká o tom, jak se Abraham zaradoval, když spatřil jeho den. Může tím být míněno nějaké prorocké vidění, ve kterém bylo Abrahamovi dáno vidět spásu v Kristu. Každopádně tu Ježíš mluví o Abrahamovi jako o někom, koho osobně znal. To už začínalo být na ostatní účastníky debaty příliš. Teď už to ale ten nazaretský učitel opravdu přehání! Každému přece musí být jasné, že nemůže být tak starý. Jistě právě proto padla ta, trochu posměšná, otázka: „ *Ještě ti není padesát a viděl jsi Abrahama?* “ (J 8,57) Ježíš odpověděl větou, kterou opět zdůraznil dvojím „ amen “: „ *Amen, amen, pravím vám, dříve než se Abraham narodil, já jsem.* “ (J 8,58 ČEP) Neřekl: „ *..., byl jsem.* “ Ale: „ *..., já jsem.* “ Má to připomínat jméno, kterým se kdysi Bůh představil Mojžíšovi u hořícího keře. JSEM, KTERÝ JSEM (Ex 3,14 ČEP). Ježíš svou existencí předchází celý Abrahamův život. Předchází i život každého z nás. Předchází existenci celého světa, celého vesmíru. Tak nám ho Jan líčí už od počátku svého evangelia (J 1,1-4). V tomto bodě Židé pochopili velmi přesně, co Ježíš říká. Pochopili velmi přesně, za koho se tu Ježíš prohlašuje. V jeho slovech viděli hrozné rouhání a rozhodli se, že ho ukamenují (srov. Lv 24,16). Jejich víra se náhle ocitla v troskách. Viděli Ježíše jen po lidsku (J 8,15; 2K 5,16).

Tenkrát ještě ale nebyla vhodná chvíle k tomu, aby Ježíš zemřel. A tak se před svými nepřáteli ukryl a odešel z chrámu. Měla však přijít chvíle, kdy se už Ježíš skrývat nebude. Naopak dovolí svým nepřátelům, aby ho našli, zatkli a zosnovali jeho smrt. Kdyby to sám nedovolil, nikdo by na něho nemohl vztáhnout ruku. Na smrt se vydal dobrovolně z lásky k Otci a k nám. Abychom mohli mít život věčný. Koho vidíme v Ježíši my?